

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	WF - Od Mrongowiusza do wyzwań minority studies XXI wieku. 200 lat badań kaszuboznawczych przez pryzmat wybitnych postaci., PG_00209699						
Kierunek studiów	Projektowanie gier historycznych						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu				
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na odległość (e-learning)		
Rok studiów	3		Język wykładowy		polski polski		
Semestr studiów	5		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Justyna Pomierska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 30.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Cykl 10 wykładów dotyczących spraw Kaszubów i Pomorza w różnych dziedzinach: językoznawstwo, literaturoznawstwo, historia, socjologia i socjolingwistyka, antropologia, etnologia i etnolingwistyka - co roku inny temat i problem. Nadrzędnym celem wykładu kaszubologicznego jest poszerzenie wiedzy o Kaszubach (ludzie i region) i kaszubszczyźnie (kultura i język). W tym roku przedstawiamy przełomowe dokonania i sylwetki badaczy, a tytułowe hasło: "Od Mrongowiusza do wyzwań minority studies XXI wieku" staje się okazją do refleksji nad stanem i perspektywą badań kaszuboznawczych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
		Student(ka) - ma podstawową wiedzę o badaniach kaszuboznawczych XIX i XX w.; ma zaawansowaną wiedzę na temat wybranych badaczy Kaszub i kaszubszczyzny; Student(ka) potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z różnych źródeł mówionych i pisanych; posiada umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk kulturowych, szczególnie dotyczących obszaru Kaszub i Pomorza; potrafi napisać esej lub inną wypowiedź stylistyczną z wykorzystaniem podstawowych pojęć teoretycznych oraz źródeł. Student(ka) rozumie potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe, poprawność i czystość języka dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej, ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Wykład kaszubologiczny (cykl 10 wykładów od października do grudnia) dotyczy spraw kaszubskich w różnych dziedzinach nauk: językoznawstwo, literaturoznawstwo, historia, socjologia, etnologia i inne. Unikatową cechą cyklu jest zmienna osoba wykładowcy; o wygłoszenie prelekcji poproszeni zostają najlepsi w swoich dziedzinach kaszubolodzy. Wykład poszerza wiedzę o Kaszubach (ludzie i region) i kaszubszczyźnie (kultura i język), nadto w szczególny sposób kształtuje tożsamość Pomorzan.

Inspiracją tematyki cyklu w 2026 roku jest symboliczna data początku badań kaszuboznawczych. W 1826 K. C. Mrongowiusz odbył pierwszą naukową ekspedycję do kilku wsi powiatu słupskiego, czego efektem był słowniczek wyrazów kaszubskich, znalezienie i później filologiczne opracowanie *Małego Katechizmu Dr Marcina Lutra z niemieckiego na słoweński...* (Michała Pontanusa, wyd. 2. z 1758; oprac. Mrongowiusza ukazało się w 1828 w szczecińskim czasopiśmie „Neue Pommersche Provinzialblätter”) i program badań kaszubszczyzny opublikowany w 1826 r. na łamach rocznika szczecińskiego Towarzystwa Dziejów i Starożytności Pomorskich. W cyklu wykładów przedstawimy m.in. badaczy: Friedricha Lorentza (1870-1937), Andrzeja Bukowskiego (1911-1997), Bożeny Stelmachowskiej (1889-1956), Hanny Popowskiej-Taborskiej (1930-2022), Gerarda Labudy (1916-2010), Huberta Górnowicza (1922-1986), Jana Karnowskiego (1886-1936) i Jana Drzeżdżona (1937-1992), Bernarda Sychty (1907-1982), Brunona Synaka (1943-2013).

Każdy wykład składa się z dwóch części: 1) nagranie (ok. 30 minut, zob. YouTube) do odsłuchania przez studenta przed **2) spotkaniem** z prelegentem (MS Teams, poniedziałek 17.00-18.30), które otwiera przestrzeń dialogu, co jest bardzo korzystne dla rozwoju zainteresowań i predyspozycji badawczych słuchaczy.

Wykłady 2026 pod ogólnym tytułem **Od Mrongowiusza do wyzwań minority studies XXI wieku. 200 lat badań kaszuboznawczych przez pryzmat wybitnych postaci**

wyłoszą:

prof. UG dr hab. Anna Kwaśniewska ETNOLOGIA

dr Justyna Pomierska JĘZYKOZNAWSTWO

prof. UG, dr hab. Lucyna Warda-Radys, JĘZYKOZNAWSTWO

prof. dr hab. Daniel Kalinowski LITERATUROZNAWSTWO

dr Grzegorz Schramke LITERATUROZNAWSTWO

dr hab. Monika Pomirska LITERATUROZNAWSTWO

prof. UG, dr hab. Miłoslawa Borzyszkowska-Szewczyk LITERATUROZNAWSTWO/ BADANIA NAD PAMIĘCIĄ

prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński HISTORIA/SOCJOLOGIA

prof. dr hab. Dorota Rembiszewska JĘZYKOZNAWSTWO

prof. dr hab. Nicole Dołowy JĘZYKOZNAWSTWO

Poniedziałkowe spotkania i rozmowy z prelegentami poprowadzi dr Justyna Pomierska.

Link do spotkania i link do nagrania na stronie Wydziału Filologicznego, na kaszubi.pl, pcen.gda.pl i na platformie edukacyjnej MESTWIN. W ostatnich latach powstały cykle, np. 2022 *Zrozumieć Kaszuby. W kręgu podstawowych zagadnień naukowych i społecznych* <https://www.youtube.com/watch?v=ZVAAQ0kk0AE&list=PLb11qNzRge3Xz7WKQrdUNBzkm9YXcABPO>

Projekt jest realizowany przez Wydział Filologiczny UG wspólnie z Instytutem Kaszubskim i Stacją PAU w Gdańsku, Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku i Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim, a finansowany w ramach zadania „Etnofilologia kaszubska” ze środków MSWiA.

Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	aktywny udział w zajęciach/ głos w dyskusji	80.0%	35.0%
	pisemna wypowiedź testowa (w tym krótka wypowiedź stylistyczna	50.0%	65.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<i>Badania kaszuboznawcze w XX wieku. Materiały konferencyjne</i> pod red. J. Borzyszkowskiego, C. Obracht-Prondzyńskiego, Gdańsk 2001. Borzyszkowski, Józef, <i>Historiô Kaszëbów/ Historia Kaszubów</i>, Gdańsk 2014. <i>Konferencja Pomorska 1954. Prace językoznawcze</i>, red. Z. Stieber, PWN, Warszawa 1956. Kożyczkowska, Adela, Kossak-Główczewski Kazimierz, <i>Kultura, język i edukacja kaszubska. Gdańska Szkoła badań nad kulturą i edukacją regionalną. Wybrane aspekty</i>, „Edukacja Międzykulturowa”, 2015, s. 321–329. Pomierska, Justyna, <i>Etnofilologia kaszubska (studia licencjackie na Uniwersytecie Gdańskim) i praktyczne znaczenie wykształcenia absolwentów kierunku</i>, „Kwartalnik Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych. Polski Uniwersytet Ludowy. Młodzież-Kultura-Wieś”, 2024, s. 46-57, https://www.tul.org.pl/wp/wp-content/uploads/2025/01/PUL-3-2024_v2_Optimized.pdf [2. 07. 2026]. Popowska Taborska, Hanna, <i>U samych początków (1954–1956) [w:] 50 lat sławistyki w Polskiej Akademii Nauk (1954–2004). Księga jubileuszowa Instytutu Sławistyki PAN</i>, Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, Warszawa 2004, s. 33–42. Synak Brunon, <i>Kaszubska tożsamość: ciągłość i zmiana: studium socjologiczne</i>, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1998, <i>Tradycje gdańskiej humanistyki</i>, red. J. Borzyszkowski, C. Obracht-Prondzyński, Gdańsk 2008. <i>Zarys bibliografii kaszubskiej (publikacje monograficzne i prace zbiorowe)</i> ułożył Dušan-Vladislav Paždjerski,(aktualizacja 2009), https://kaszebi.rastko.net/?p=69 [2. 07. 2026].	

	Uzupełniająca lista lektur	Gulgowski Izydor, O nieznanym ludzie w Niemczech. Von einem unbekannten Volke in Deutschland, Gdańsk 2012. Obracht-Prondzyński C., Pomierska J., Grzędzicki Ł., <i>Kaszubi w III RP: polityka, prawo, edukacja, tożsamość</i>, Instytut Kaszubski, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk 2019. Pomierska, Justyna, Dušan-Vladislav Paždjerski, i Jerzy Treder, <i>Jazëk kaszëbsczi/ Język kaszubski</i>, Kaszëbskò-Pòmòrszczé Zrzeszenie : Instytut Kaszubski, Gdańsk 2015. Treder, Jerzy, <i>Czy istnieje filologia kaszubska?</i> [w:] <i>Język, literatura, kultura i edukacja kaszubska</i>, red. D. Stanulewicz, E. Komorowska i B. Afeltowicz, Uniwersytet Szczeciński, Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, Rada Języka Kaszubskiego, Szczecin 2016, s. 15–22. <i>Z dziejów językoznawstwa polonistycznego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku i na Uniwersytecie Gdańskim (1947-2005)</i>, pod red. J. Maćkiewicz, E. Rogowskiej-Cybulskiej i J. Tredera Wyd. UG, Gdańsk 2006.
	Adresy eZasobów	Podstawowe https://kaszubopedia.pl/ - Kaszubopedia. Słownik kaszubskich symboli, pamięci i tradycji kultury Uzupełniające https://etnotank.pl/ku-regeneratywnej-etniczności-czyli-w-poszukiwaniu-nowej-formuły-kaszubskości/ - wystąpienie prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego pt. „Ku regeneratywnej etniczności, czyli w poszukiwaniu /nowej?/ formuły kaszubskości”. Nagranie zostało zarejestrowane podczas otwarcia I Forum Kaszub/y 2050, które odbyło się 26 listopada ubiegłego roku w Instytucie Kultury Miejskiej w Miasto Gdańsk. http://skarbniakaszubska.pl/podreczniki/ - W tych zasobach m.in. VADEMECUM: J. Borzyszkowski, Historia Kaszubów i Pomierska, Justyna, Dušan-Vladislav Paždjerski, i Jerzy Treder, <i>Jazëk kaszëbsczi/ Język kaszubski</i>
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Na ocenę końcową składa się: aktywny udział w wykładzie (obecność i pytanie zadane wykładowcy zapisane na czacie spotkania) i napisanie TESTU na koniec - w tym krótkiej wypowiedzi stylistycznej (do 2 tys. znaków). Warunkiem koniecznym uzyskania zaliczenia jest obecność na min. 7. spotkaniach. Tematyka testu i wypowiedzi stylistycznej dotyczy tematyki wykładów. Na ocenę końcową składa się kryterium obecności (z uwzględnieniem wyjątków opisanych poniżej) i ocena testu. Nieobecność na poniedziałkowym spotkaniu (warunek konieczny zaliczenia wykładu patrz wyżej) można wyrównać dodatkową wypowiedzią stylistyczną - o tematyce/ problemie opuszczonego spotkania - nadesłaną najpóźniej dwa tygodnie po dacie nieobecności (na mail głównego prowadzącego). Ramowe kryteria oceny: bdb - min. 9 odbytych spotkań+ ocena pracy min. dobra+ , db+/ db - 8 odbytych spotkań + ocena pracy min. dobra, dst+/ dost - 7 odbytych spotkań + praca oceniona pozytywnie.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.